

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoE/86/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515203870
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3515203870.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného F. I. s. r. o., so sídlom W., Q. XXX/A, G. XX XXX XXX, zastúpeného U. Q. O., F., advokátkou, so sídlom W., P. XX, korešpondenčná adresa W., Q. XXX/A, proti povinnému U. Q., bytom A. P. nad Q., T. XXX/XX, pre vymoženie 1.768,07 Eur s príslušenstvom, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 10Er/412/2015-81 zo dňa 18. decembra 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dňa 29.04.2015 bola tamojšiemu súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku sp. zn. IA-C/1213/1460 vydaného dňa 27.04.2014 Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej so sídlom v Bratislave. Následne, na základe výzvy, boli súdu dňa 15.07.2015 doručené všeobecné obchodné podmienky a dňa 28.10.2015 Zmluva o úvere uzatvorená dňa 22.04.2010 medzi právnym predchodcom oprávneného (F. banka) a povinným, vrátane obchodných podmienok pre úver. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil poukázaním na § 243d ods. 2, § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 52, § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. r), 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 44 ods. 1, § 45 ods. 1, 2, 3, § 31 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. V predmetnej exekučnej veci sa vymáha plnenie zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenej podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka dňa 03.03.2010 medzi právnym predchodcom oprávneného (F. banka) ako veriteľom a povinným ako dlžníkom. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli i obchodné podmienky pre úver a všeobecné obchodné podmienky. Zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávania obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné zmluvné podmienky, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené už vopred a pre veľký počet spotrebiteľov. Z obsahu rozhodcovského rozsudku súd zistil, že tento odvodil svoju právomoc z rozhodcovskej doložky obsiahnutej v článku 10.2. Všeobecných obchodných podmienok. Takto formulovanú rozhodcovskú doložku považoval exekučný súd za neprijateľnú podmienku podľa § 53 Obchodného zákonníka. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť iný spôsob rozhodovania prípadného sporu než v rozhodcovskom konaní, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale

na začiatku zmluvného vzťahu a o poučení spotrebiteľa o rozdiel medzi štátnym a rozhodcovským súdnym procesom niet ani zmienky. Už len tieto skutočnosti súd považoval za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Akékoľvek plnenie priznané rozhodcom na základe rozhodcovskej doložky, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, je plnením, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Rozhodcovská doložka je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, resp. všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť, a ktorú právny predchodca oprávneného v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale i úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. V danom prípade povinný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy či obchodných podmienok ovplyvniť. Obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a len veľmi ťažko možno predpokladať že si spotrebiteľ bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej doložky nesie. V čase podpisu zmluvy, ktorej súčasťou sú obchodné podmienky obsahujúce rozhodcovskú doložku, spotrebiteľ nepoznal ani relevantné pravidlá rozhodcovského procesu. S poukazom na vyššie uvedené dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodcovská doložka tvoriaca podklad pre vydanie rozhodcovského rozsudku, ktorý je exekučným titulom v predmetnom konaní, jej neprimeranou (neprijateľnou) a preto neplatnou zmluvnou podmienkou. Z uvedeného vyplýva, že neplatná rozhodcovská doložka nemohla platne založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci a ani na vydanie rozhodnutia, ktoré by následne mohlo požívať tiež náležitú ochranu v procese exekučného vymáhania ním priznanej pohľadávky, teda stať sa spôsobilým podkladom pre vykonanie exekúcie. Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku ex officio zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to v celom rozsahu.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený, ktoré odôvodnil podľa § 205 ods. 2 písm. a), d), f), e) O.s.p. a § 221 ods. 1 písm. d), f) a h) O.s.p. Uvedol, že podľa ustanovení § 44 ods. 2, prvá veta a druhá veta Exekučného poriadku je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkazy výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve a len ako tzv. exekučný súd. Poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 159/2009 zo dňa 16.06.2009. Ďalej uviedol, že exekučný súd je oprávnený skúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul len v zákonom určených medziach. Doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 zákona č. 244/2002 Z. z., má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu, podľa ustanovení § 159 O.s.p. O platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd, a preto prekážka rozsúdenej veci bráni tomu, aby bola opätovne posúdená. Mal za to, že exekučný súd nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, skúmať rozhodcovské konanie, ani zmluvu, na základe ktorej bol tento vydaný, keďže doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z. z.), podľa ustanovení § 159 O.s.p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány, len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Teda je tu prekážka res iudicata. Uvedeným konaním súdu dochádza k porušeniu článku 2 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky. V súvislosti s uvedeným poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. ÚS 2/2000, II. ÚS 499/2012 a PL. ÚS 21/08. Poukázal aj na skutočnosť, že ako právny nástupca F. banky, a.s. bol povinný postupovať v súlade s ustanoveniami rozhodcovského zákona. V zmysle ustanovenia II. časti bodu 10 Všeobecných obchodných podmienok, F. a.s. postupovala v súlade s § 93b zákona o bankách, ktorý jej ukladá povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky s tým, že v predmetnom bode je klientovi daná možnosť neprijatť túto zákonom stanovenú ponuku. To, že ju neodmietol, je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. Súd zamietol poverenie z dôvodu, že exekučný titul bol vydaný v

rozhodcovskom konaní, avšak opomína tú skutočnosť, že oprávnený je zo zákona povinný klientovi ponúknuť návrh rozhodcovskej doložky. Pokiaľ by tak neurobil, došlo by k porušeniu zákona o bankách, avšak aj napriek splneniu si zákonom stanovenej povinnosti, súd práve týmto splnením zákonnej povinnosti dôvodí zamietnutie poverenia. Mal za to, že exekučný súd nesprávne aplikuje ustanovenia Občianskeho zákonníka a plne sa stotožnil s odôvodnením nálezu Ústavného súdu II. ÚS 499/2012. Poukázal aj na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 17/01 z 19.04.2001, sp. zn. IV. ÚS 110/09 z 02.04.2009, sp. zn. III. ÚS 264/05 z 29.09.2005 a na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 244/09 z 29.09.2009, sp. zn. I. ÚS 390/08 z 23.04.2009, sp. zn. I. ÚS 335/06 z 30.10.2007. Zastával názor, že exekučný súd nijako neskúmal vôľu povinného, že nebol preukázaný jej nedostatok pri uzatváraní rozhodcovskej doložky a rovno bez skutkových či právnych dôvodov ju označil za neplatnú. Exekučný súd sa nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy prvého stupňa. V prípade, že by zmluva neobsahovala rozhodcovskú doložku a konanie by prebiehalo na štátnom súde, súd sa nevyjadril, akým iným spôsobom by slabšia strana v prípadnom neskoršom procese dokázala naplánovať. Poukázal na skutočnosť, že rozhodcami pôsobiacimi v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom sú výhradne odborne spôsobilé a bezúhonné fyzické osoby s právnickým vzdelaním pochádzajúce z geograficky rôznych oblastí Slovenskej republiky, čo zabezpečuje rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán. Tiež uviedol, že exekučný súd pri skúmaní žiadosti o udelenie poverenia vykonával samostatne nové dokazovanie skutkového stavu, na základe ktorého dospel k odlišným právnym záverom ako rozhodcovský súd v nachádzacom konaní. Oprávnený sa nemal možnosť vyjadriť k takto vykonávaným dôkazom a k nanovo vytvorenému skutkovému stavu. Exekučný súd mu uprel právo byť účastným na takomto zisťovaní skutkového stavu, čím zasiahol do jeho práva podľa čl. 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ani O.s.p., ani Exekučný poriadok, ani zákon č. 244/2002 Z. z. neposkytuje absolútne žiadnu oporu pre záver, že by exekučný súd mohol vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku rozhodovať ako súd, konajúci vo veci samej, a teda napríklad vykonať vo veci samej dokazovanie, alebo napr. rozsudok zrušiť či zmeniť jeho výrok. Poukázal na Nález Ústavného súdu II. ÚS 499/2012. Ďalej mal za to, že pokiaľ by aj súd zvažoval rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, nie je možné záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky oprieť o Smernicu EHS č. 93/13/EHS, nakoľko tento nepriamy normatívny akt, ktorý je súčasťou unijného práva, je aktom výlučne sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny a v žiadnom prípade interpretačný. Taktiež pokiaľ by súd uvažoval o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, nie je možné brať do úvahy judikatúru Európskeho súdneho dvora, nakoľko judikatúra Európskeho súdneho dvora, vzťahujúca sa na rozhodcovské doložky všeobecne alebo rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách, nie je voči jednotlivcom - a teda ani voči účastníkom tohto konania - bezprostredne záväzná. Poukázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, č. k. 18CoE/633/2011-25 zo dňa 26.06.2012, Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 2CoE/292/2012-59 a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 23/2013-8. Bol názoru, že postupom exekučného súdu bol porušený princíp rovnosti účastníkov konania, keďže bez toho, aby povinný urobil akýkoľvek právny úkon, ho nezákonne zvýhodňuje len na základe jeho postavenia. V súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 23/2013-8 a na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 153/07 zo dňa 18.10.2007 a III. ÚS 171/06 zo dňa 05.04.2007. Ďalej poukázal aj na skutočnosť, že Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s. zriaďovateľ súdu, ktorý vydal exekučný titul, je členom záujmového združenia Rozhodcovská a mediačná, a.s. zapísaného v zozname stálych rozhodcovských súdov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti SR, a je držiteľom povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory s číslom SRS 001, v súlade s § 73 ods. 5 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovie, alternatívne, aby napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie okresného súdu je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z týchto dôvodov.

Podľa § 234d ods. 2 Exekučného poriadku v znení neskorších predpisov, na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Podľa § 54b ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku, teda v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní“), súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví

a) z dôvodov uvedených v osobitnom predpise,

b) ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b) alebo

c) ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b) alebo c).

Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvého stupňa pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie dôsledne preskúmal podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len „Exekučný poriadok“) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Z citovaného zákonného ustanovenia totiž vyplýva, že v prípade, ak súd zistí rozpor týchto listín so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Súladom exekučného titulu so zákonom pritom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu, ale aj to, či na jeho základe možno exekúciu vykonať, teda či tu nie je taká právna úprava, ktorá by bránila vykonaniu exekúcie na základe tohto exekučného titulu. Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v ustanovení § 45 priznáva exekučnému súdu právo preskúmať rozhodcovský rozsudok aj z hmotnoprávných hľadísk.

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ustanovenia § 44 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní z úradnej povinnosti posudzuje, či rozhodcovský rozsudok, ktorý je podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, tento nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c)), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b). Ak súd zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa úverovej zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, potom exekučný súd v rámci postupu podľa § 44 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, z úradnej povinnosti správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý je potrebné úplne alebo čiastočne exekučné konanie zastaviť, resp. v danom prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor exekučného titulu so zákonom.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli (§ 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval

rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu "rozhodnutia" nevykonateľného, majúceho účinky paktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná.

Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý skúmal, či bola v danej veci medzi účastníkmi konania platne uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k "zrušeniu" tohto rozhodnutia. Exekučný súd v súlade so zákonom skúmal, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor. Pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd. Možno preto uzavrieť, že aj v rámci daného exekučného konania bol všeobecný súd oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, oprávnený aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 105/2011).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp. zn. 5Cdo 230/2011).

Za správny považuje odvolací súd právny názor súdu prvého stupňa, že predmetná Zmluva o úvere dostupná pôžička je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným (jeho právnym predchodcom) a povinným bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Odvolací súd poukazuje na to, že predložená zmluva zo dňa 22.04.2010 vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa platného a účinného v čase jej uzavretia. Z uvedeného dôvodu v zmysle § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s poukazom na prevzatie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z komunitárneho práva v oblasti ochrany spotrebiteľa, bolo aj v oblasti obchodného práva potrebné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú obchodnoprávne vzťahy len podmnožinou občianskoprávných vzťahov, a preto ak v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi neexistovala špeciálna úprava ochrany spotrebiteľa v Obchodnom zákonníku, bolo v zmysle § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka potrebné na právny vzťah účastníkov subsidiárne aplikovať aj ustanovenia o ochrane spotrebiteľa obsiahnuté v Občianskom zákonníku. Preto súd prvého stupňa postupoval správne, ak na vzťah účastníkov aplikoval príslušné právne normy chrániace spotrebiteľa.

Pri posudzovaní exekučného titulu z aspektov ustanovenia § 45 ods. 2 a ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. správne súd prvého stupňa vychádzal z ustanovení § 53 ods. 1 a 5 a § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a smernice Rady 93/13/EHS a zistoval, či predložená zmluva, na základe ktorej bol priznaný nárok oprávnenému, neobsahuje takú podmienku, ktorá má nekalej charakter, a je preto absolútne neplatná. Správne pri skúmaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodcovská doložka má charakter nekalej podmienky, keďže spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, teda povinného (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy). Rozhodcovskú doložku zakomponovanú do II. časti - Spoločné ustanovenia bod 10.2.2.

Všeobecných obchodných podmienok je preto potrebné považovať za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v príslušnom znení.

Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá ako prameň komunitárneho práva horizontálny priamy účinok, ale existuje komunitárna povinnosť interpretovať vnútroštátne právo komunitárne konformným spôsobom. Uvedené zákonné ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní je pritom podľa súdnej praxe plne aplikovateľné aj na naplnenie čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle ktorého členské štáty Európskej únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Za neprimeranú je potrebné považovať rozhodcovskú doložku aj v danej veci, ktorá je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok, ktoré predkladal oprávnený (jeho právny predchodca) povinnému na formulári, pričom nebola individuálne dojednaná a jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovi, resp. rozhodcovskému súdu, ktorého sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. Výber osoby rozhodcu, resp. rozhodcovského súdu pritom uskutočnil jednostranne sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve, resp. všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej doložky je potom potrebné považovať takúto rozhodcovskú doložku v celosti za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

Pokiaľ oprávnený poukázal v odvolaní na skutočnosť, že v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách sú banky povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd k tomu uvádza, že právny predchodca oprávneného neuzatvoril s povinným osobitnú rozhodcovskú zmluvu (ani nedal povinnému osobitný návrh na jej uzatvorenie a príslušné poučenie), ale rozhodcovská doložka bola začlenená do vopred pripravených obchodných podmienok pre úver právneho predchodcu oprávneného. Povinný ako spotrebiteľ bol v postavení, že buď zmluvu aj s príslušnými všeobecnými obchodnými podmienkami prijme ako celok a úver dostane, alebo zmluvu ako celok odmietne a úver nedostane. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že stanovenie povinnosti banky ponúknuť klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy neznamená, že veriteľ je oprávnený včleniť do svojich zmlúv také znenie rozhodcovskej doložky, ktoré zakladá značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tak, ako tomu bolo v predmetnom prípade). Ak veriteľ uzatvára zmluvu so spotrebiteľom, je povinný rešpektovať aj príslušné zákonné normy, chrániace spotrebiteľa.

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že nakoľko v predmetnom prípade bola uzavretá neplatná rozhodcovská doložka, táto nemohla platne založiť právomoc rozhodcovského súdu (v danom prípade Stály rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediálna, a.s.) na prejednanie veci a ani na vydanie rozhodnutia, ktoré by následne mohlo požívať tiež náležitú ochranu v procese exekučného vymáhania ním priznanej pohľadávky (čiže stať sa spôsobilým podkladom exekúcie alebo tiež exekučným titulom). Podobne tak judikoval i Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení zo dňa 21. marca 2012, sp. zn. 6Cdo 1/2012 skonštatoval, že rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá, alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku.

Odvolací súd zároveň uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom,

že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v danom prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia). Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu vid' aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011, sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

V postupe súdu prvého stupňa odvolací súd nezistil neprípustné nahradzovanie procesnej pasivity povinného, pričom oprávnenému bola možnosť vyjadriť sa k zistenému skutkovému stavu a právnym záverom exekučného súdu reálne poskytnutá v odvolacom konaní a oprávnený túto možnosť aj využil.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danom prípade správne právne posúdil rozhodcovský rozsudok ako nulitný, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, teda nejde o spôsobilý exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku a správne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.